

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Karlovarský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Zvláštní škola Kraslice, okres Sokolov

Opletalova 1121, 358 01 Kraslice

Identifikátor školy: 600 073 289

Termín konání orientační inspekce: 19. - 21. listopadu 2001

Čj.	052 228/01-4004
Signatura	oe3nv104

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zvláštní škola Kraslice, Opletalova 1121, je jednou z šesti škol tohoto typu v okrese Sokolov. Nachází se v druhém patře dvoupatrové budovy, ve které je v přízemí umístěna veřejná soukromá jídelna. V současné době navštěvuje školu 36 žáků, z toho 23 přespolních z pěti obcí. Vyučování probíhá ve čtyřech třídách zvláštní školy, tři žáci se vzdělávají podle učebního programu pomocné školy.

Výchovně-vzdělávací proces se řídí Vzdělávacím programem zvláštní školy, schváleném MŠMT ČR čj. 22 980/97 ze dne 20. června 1997 a Vzdělávacím programem pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy, schváleném MŠMT ČR čj. 24 035/97-22 s platností od 1. září 1997. Škola v současné době zajišťuje individuální výuku jednoho žáka. Kurz pro doplnění vzdělání poskytované zvláštní nebo pomocnou školou v tomto školním roce neorganizuje.

Výuku zabezpečuje šest pedagogických pracovníků, z nichž čtyři mají odbornou i pedagogickou způsobilost učit ve speciální škole.

Školní družina při škole není zřízena.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Kvalita výchovně-vzdělávací činnosti byla sledována v průběhu hospitačních návštěv v hodinách českého jazyka, matematiky a pracovního vyučování.

Týdenní časová dotace uvedených předmětů v jednotlivých ročnících odpovídala učebnímu plánu příslušného vzdělávacího programu. Při přípravě výuky vycházely učitelky z momentálního složení tříd a počtu žáků v ročnících (ve třídě většinou žáci tří ročníků). V některých hodinách se objevila menší připravenost vyučujících (např. v hodině matematiky chyběl dostatek příkladů pro žáky s řešením, učitelka musela všechny příklady přepočítávat, což se negativně odrazilo v efektivitě výuky i pracovní kázni žáků). Vyučujícími jsou zpracovány tematické plány, které jsou v průběhu školního roku upravovány podle aktuální situace. Obsah učiva koresponduje s požadavky osnov, je zajištěna návaznost výuky v postupných ročnících, je dbáno na specifika jednotlivých žáků. Vyučovací cíle i stanovené úkoly vyučovacích jednotek odpovídaly složení třídních kolektivů, rozvržení učební látky je přiměřené a adekvátní stupni postižení zařazených žáků.

Zhlédnuté vyučování zabezpečovalo šest učitelek, z toho čtyři s odbornou i pedagogickou způsobilostí k výuce ve speciální škole tohoto typu, jedna pouze s pedagogickou způsobilostí a jedna bez odborné i pedagogické způsobilosti.

Vyučování českého jazyka a matematiky probíhalo v kmenových třídách, které jsou prostorově nadstandardní a disponují dobrými světelnými podmínkami. Estetický vzhled učeben zpříjemňuje prostředí a kladně ovlivňuje pracovní atmosféru. Třídy jsou vybaveny starším, ale dobře udržovaným a funkčním školním nábytkem, v učebnách je pamatováno na relaxační místo s kobercem. Kromě učebnic, pracovních sešitů a tabule byly v průběhu výuky využívány další drobné pomůcky (obrázky, kartičky, pracovní texty), které si z větší části zhotovily samy učitelky. V hodinách se zřídka objevil názorný materiál, méně se používaly pomůcky pro konkretizaci učiva, nepracovalo se s audiovizuální technikou (např. zpětný projektor). Fond učebnic obsahuje tituly schválené MŠMT ČR, učební pomůcky jsou průběžně doplňovány podle finančních možností. Pro výuku pracovního vyučování jsou zabezpečeny velmi dobré podmínky, k dispozici jsou školní dílny, pozemek i kuchyňka. To umožňuje plně realizovat úkoly ve všech složkách předmětu.

V průběhu inspekce byly jak ve vlastním výchovně-vzdělávacím procesu, tak mimo něj dodržovány psychohygienické zásady, ve škole je zaveden pitný režim. Rozvrh hodin je sestaven podle požadavků hygienických i didaktických pravidel.

Struktura sledovaných vyučovacích hodin českého jazyka a matematiky odpovídala učebním cílům i specifickým zvláštnostem žáků i jejich stupni postižení. Pracovní tempo bylo přizpůsobováno schopnostem jednotlivých žáků. Při různorodosti složení tříd převládal individuální přístup. Učitelky se snažily předávat organizační pokyny jasně, srozumitelně a přiměřeně vzhledem k hloubce mentálního postižení jedince, v některých případech právě z důvodu neporozumění nesplnili žáci přesně zadané úkoly. Pestrost metod a forem práce, jako jedna z hlavních podmínek úspěšné výuky ve speciální škole, byla naplňována jednotlivými vyučujícími různě. Od převažujícího monologu pedagoga (žáci se v některých případech stávali pasivními příjemci informací), až po rozličné činnosti s širokým zapojením žáka i jeho uplatněním v řízeném rozhovoru nebo v možnostech vyjádřit v časovém prostoru svůj vlastní názor. Průběžná motivace, aktualizace učiva i mezipředmětové vztahy se objevovaly také rozdílnou měrou. Zdařilé bylo časté oceňování žáků v průběhu výuky, a to převážně formou pochvaly a povzbuzení, dále pak navazování na životní zkušenosti žáků a individuální přístup k žákům na základě znalosti jejich problémů a předností. U nejmladších žáků měla vysokou úroveň práce s chybou, vhodně byly zařazovány hudební relaxační chvílky.

Během hospitací byla provedena kontrola písemných projevů žáků. Sešity jsou pravidelně sledovány a opravovány, mají ve všech ročnících dobrou úroveň. Délka psaných textů odpovídá věku i možnostem žáků. Mluvený projev je rozvíjen na základě individuálních dispozic žáka, čtenářské dovednosti žáků mají průměrnou úroveň.

V hodinách a výukových blocích pracovního vyučování byly v úvodních částech předvedeny příklady výrobků a vysvětleny pracovní postupy. Žáci byli seznamováni s funkcí a užitím nástrojů a náradí, byli upozorněni na bezpečnost a hygienu při práci, v průběhu vyučovacích jednotek byli vedeni k pořádku na pracovišti. V hodinách panovalo klidné klima, žáci pracovali soustředěně a se zaujetím. Ze strany učitelek jim byla věnována individuální péče se snahou rozvíjet pracovní dovednosti a návyky uplatnitelné v jejich budoucím praktickém životě.

Hodnocení jednotlivých činností žáků, třídních kolektivů i pracovních skupin probíhalo průběžně, klasifikace znalostí a vědomostí měla výhradně motivační charakter. V některých hodinách českého jazyka a matematiky byla opomenuta úvodní motivace a závěrečné hodnocení práce třídních kolektivů či jednotlivých žáků.

Ve všech třídách vládla během vyučování příjemná pracovní atmosféra, žáci byli neobyčejně ukázněni jak v době vlastní výuky, tak o přestávkách. Mezi učitelkami a žáky jsou vstřícné vztahy, které jsou založeny na důvěře, toleranci a respektování osobnosti žáka.

Celková úroveň výuky sledovaných předmětů je průměrná.

Hodnocení průběhu vzdělávání ve sledované oblasti

Časová dotace předmětů je v souladu se vzdělávacími programy, výukové cíle odpovídají stupni postižení jednotlivých žáků. Příprava a plánování výchovně-vzdělávacího procesu vycházejí ze schválených učebních dokumentů a mají průměrnou úroveň. Materiální, personální i psychohygienické podmínky jsou ve škole velmi dobré, umožňují plně realizovat výuku všech složek sledovaných předmětů. Organizace vyučování, použité metody a formy práce byly hodnoceny jako průměrné. V průběhu výuky žáci získávali návyky a dovednosti důležité pro jejich budoucí praktický život.

Průběh vzdělávání má ve škole celkově průměrnou úroveň.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Ředitelka školy má vytvořenou Střednědobou koncepci rozvoje, která je zpracovaná na období od září 2000 do srpna 2003. Jsou v ní stanoveny úkoly obecného charakteru směřující do oblasti jak výchovně-vzdělávacího procesu, tak materiálně-technického zabezpečení chodu školy. V koncepci není opomenuta otázka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, jejich spolupodílení se na řízení školy, zajištění odborné pomoci učitelům bez odborné a pedagogické způsobilosti k výuce ve speciální škole, zlepšení vybavenosti tříd a školních dílen.

Pro současnou činnost školy je zpracován Plán práce na školní rok 2001/2002, jenž vychází z rozboru vzdělávací a výchovné práce minulého školního roku, provedeného v průběhu závěrečné pedagogické rady 19. června 2001. Jeho hlavní úkoly směrem k výuce jsou např. zaměřit se na rozvoj čtenářských dovedností a grafický projev žáků, zlepšovat estetický vzhled všech školních prostor, zabezpečit úzkou spolupráci pedagogů s romskou asistentkou, systematicky působit proti znakům vandalizmu, násilí a šikany mezi žáky.

Při plánování využívá ředitelka připomínek a podnětů všech pracovníků. Všechny konkrétní úkoly a záměry jsou stanoveny reálně, a to na základě znalostí místních podmínek. Jejich plnění je pravidelně vyhodnocováno v průběhu jednání pedagogických rad. Pro zajištění plynulého chodu výchovně-vzdělávacího procesu jsou pro školní rok zpracované tematické plány pro jednotlivé ročníky a předměty. Pro žáky, kteří jsou vyučováni podle programu pomocné školy a rovněž pro žáka s individuální výukou, jsou sestaveny individuální vzdělávací plány.

Nabídka dalších mimoškolních aktivit vychází z podmínek školy. Žáci se pravidelně účastní soutěží Praktický chlapec a Praktická dívka, Sportovních her mládeže speciálních škol okresu, je organizován školní turnaj v přehazované. Tuto oblast činnosti negativně ovlivňuje dopravní dostupnost pro dojíždějící žáky v odpolední či v podvečerní době.

Úroveň plánování veškeré činnosti ve škole je hodnocena jako velmi dobrá.

Organizování

Škola je zařazena do sítě škol k 1. květnu 1999 jako zálohová organizace. Ředitelka školy pracuje ve funkci od 1. července 2000 na základě konkurzního řízení. Má přesně vymezeny kompetence včetně těch, které zabezpečují přes správní zaměstnance plynulý chod školy.

Základními dokumenty a normami, jež zajišťují organizační zásady, jsou pro školu Řád školy ze dne 1. září 2000 a materiál Provoz školy a povinnosti pracovníků školy. Obsahují nejen společná pravidla pro vnitřní režim zaměstnanců, ale i práva a povinnosti žáků. Oba dokumenty jsou sestaveny se znalostí místních podmínek a umožňují řízení školy na dobré úrovni.

Velmi dobře je zpracován Preventivní program pro školní rok 2001/2002, který umožňuje zabývat se každý měsíc konkrétními otázkami v oblasti šikany, drogové závislosti, sexuální výchovy a podobně. Ve spolupráci s Policií ČR a zásluhou třídních učitelek se v minulém období podařilo chování žáků hrozící přerůst v šikanu včas podchytit a zastavit.

Systém vnitřní informovanosti zaměstnanců je založen na denním přenášení zpráv osobním kontaktem ve sborovně školy, kde je navíc možno se seznámit s novými zprávami na nástěnkách. Všichni pedagogičtí pracovníci mají přístup ke všech potřebným dokumentům, důvěrné spisy jsou zabezpečeny před zneužitím.

Škola organizuje pravidelné třídní schůzky, rodiče mají možnost po předchozí domluvě

navštívit školu kdykoliv, k řešení problémů jsou zváni do školy neprodleně. Ve Vnitřním režimu školy je jedna z kapitol věnována právům a povinnostem rodičů žáků nebo jejich zákonných zástupců. O těchto zásadách je rodičovská veřejnost prokazatelně informována.

Jako velmi dobrá je hodnocena činnost výchovné poradkyně a protidrogové preventistky. Jednou z mimořádně zdařilých akcí byla přednáška zástupkyně OHES Sokolov na téma AIDS.

Školní povinná dokumentace je vedena na předepsaných tiskopisech. Její obsah je v souladu s platnými školskými předpisy, materiály mají velmi dobrou vypovídací hodnotu. Výroční zpráva o činnosti školy za minulý školní rok předkládá dostatek základních informací, obsahuje všechny důležité oblasti a je dobře zpracovaná. Byla v požadovaném termínu projednána s pracovníky školy a včas zaslána zřizovateli.

Kvalita organizace řízení je hodnocena jako velmi dobrá.

Vedení a motivování pracovníků

Prostory i velikost školní budovy umožňují ředitelce školy každodenní kontakt s ostatními pracovníky, má tak o jejich činnostech velmi dobrý přehled. K nejdůležitějším úkolům v oblasti vedení patří vytváření podmínek pro další vzdělávání členů pedagogického sboru a samostudium současné odborné literatury. Za tímto účelem je vedena její snaha o průběžné doplňování nových knižních titulů do učitelské knihovny. Zřejmé je i vytváření prostoru pro uplatnění tvořivosti a iniciativy všech vyučujících.

Ředitelka je členkou kabinetu speciálních škol okresu a aktivně se podílí na sestavování jeho plánu práce i na vlastní činnosti (v tomto školní roce škola zajišťuje pro všechny zvláštní školy okresu návštěvní den, v jehož průběhu se uskuteční sledování výchovně-vzdělávacího procesu v hodinách dějepisu v 8. a 9. ročníku). Členky pedagogického sboru jsou systematicky vedeny k stálému rozšiřování odbornosti účastí na seminářích a přednáškách. Rezervy a menší možnosti jsou například u začínajících a metodicky nezkušených učitelek navštívit výuku svých zdatných kolegů ostatních speciálních škol v rámci okresu či regionu.

Jsou stanovena kritéria pro hodnocení jednotlivých pracovníků, které obsahují tři okruhy odměňovaných základních činností nebo mimořádných prací (úkoly výchovně-vzdělávacího procesu, plnění zásad pracovního řádu a činnosti konané mimo rámec povinností). Tato pravidla odměňování jsou všem zaměstnancům známa.

Ředitelka podporuje pozitivní směry ovlivňující vznik příjemného pracovního prostředí, otevřeně a bezprostředně řeší všechny problémy, daří se jí utvářet velmi dobré mezipersonální klima.

Vedení a motivace pracovníků má velmi dobrou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Pro plynulý chod školy jak v oblasti výchovně-vzdělávací práce, tak zabezpečení činnosti řízení má ředitelka školy zpracovaný Plán kontrol pro školní rok 2001/2002, který je doplněn Listinou kontrol. Stanoveny jsou směry, které jsou cíleny do jednotlivých konkrétních úkolů (vedení dokumentace, plnění osnov, používání pomůcek, dodržování pravidel vnitřního řádu, úroveň písemných projevů žáků, čtenářské dovednosti a pod.), rovnoměrně jsou plánovány hospitační návštěvy zvláště u méně metodicky zdatných učitelek. Další využívaná možnost kontroly vychází z každodenního kontaktu se všemi pracovníky (např. dozory, bezpečnost práce).

Z hospitační činnosti jsou pořizovány zápisy se závěry bezprostředně projednávanými s vyučujícími. V době inspekce bylo uskutečněno ředitelkou školy téměř třicet kontrolních

činností, z toho pět inspekčních návštěv. Závěry z kontrol jsou hodnoceny a využívány k další metodické práci. Ke kontrole prospěchu v základních předmětech je pravidelně využíváno pracovních testů.

Kontrolní mechanismy mají ve škole vynikající úroveň.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Promyšlené plánování a organizace práce jsou hlavními ukazateli celkově velmi dobrého řízení začínající ředitelky školy. Pravidelný kontakt se všemi pracovníky školy a plynulé zabezpečení provozu i snaha o stálé zlepšování pracovního prostředí mají vliv na pozitivní pracovní atmosféru.

Podmínky vzdělávání jsou ve sledovaných oblastech celkově hodnoceny jako velmi dobré.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 644/99, ze dne 20. dubna 1999,
- Plán práce pro školní rok 2001/2002,
- Plán kontrolní činnosti pro školní rok 2001/2002,
- Organizační řád školy,
- Vnitřní řád školy,
- Koncepce rozvoje školy,
- Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2000/2001,
- záznamy z pedagogických rad,
- třídní knihy a třídní výkazy všech tříd,
- katalogové listy žáků,
- rozvrh hodin pro školní rok 2001/2002,
- tematické plány sledovaných předmětů,
- rozhodnutí ředitelky školy o zařazení žáka do ZvŠ,
- inspekční podkladové materiály,
- vybrané žákovské písemnosti.

ZÁVĚR

Škola má zabezpečeny velmi dobré materiální, technické i personální podmínky pro realizaci vzdělávacích programů obou typů speciálních škol. Na základě provedených hospitací i dalšího sledování jednotlivých aspektů výuky a rozhovorů s ředitelkou školy i vyučujícími byla kvalita vzdělávací činnosti ve sledovaných předmětech hodnocena jako průměrná. Podmínky vzdělávání mají celkově velmi dobrou úroveň.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. František Mottl	.....
Členka týmu	Mgr. Jitka Davidová	.....

V Karlových Varech dne 13. prosince 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 3. ledna 2002

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Ivona Šípošová

.....
podpis

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	17. ledna 2002	10/02
Zřizovatel	17. ledna 2002	09/02

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány